

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 09.07.2012
Avaldamismärge: RT I, 29.06.2012, 2

Välja kuulutanud
Vabariigi President
20.06.2012 otsus nr 116

Kriminaalmenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 06.06.2012

§ 1. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahv 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 1. Seadustiku reguleerimisala

(1) Käesolevas seadustikus sätestatakse kuritegude kohtueelse menetluse ja kohtumenetluse kord ning kriminaalajas tehtud lahendi täitmisele pööramise kord.

(2) Käesolevas seadustikus sätestatakse ka jälitustoimingute tegemise alused ja kord.”;

2)paragrahvi 21 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Eeluurimiskohtunik on maakohtu kohtunik, kes täidab talle käesoleva seadustikuga pandud ülesandeid kohtueelses menetluses ainuisikuliselt.

(2) Käesolevas seadustikus sätestatud juhtudel annab jälitustoiminguks loa eeluurimiskohtunik.”;

3)paragrahvi 24 lõike 4 viimane lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Jälitustoiminguks loa andmiseks määratakse tööjaotusplaaniga Harju Maakohtus kuni kolm kohtunikku ja igas teises maakohtus kaks kohtunikku.”;

4)paragrahvi 63 lõikes 1 asendatakse sõna „teabesalvestis” sõnaga „teabetalletus”;

5)paragrahvi 63 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Julgeolekuasutuste seaduse alusel kogutud teabe tõendina esitamise kriminaalmenetluses otsustab riigi peaprokurör, arvestades käesoleva seadustiku § 126¹ lõikes 2 ja § 126⁷ lõikes 2 nimetatud piiranguid.”;

6)paragrahvi 64 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Jälitustoiminguga tõendite kogumine on reguleeritud käesoleva seadustiku peatükis 3¹.”;

7)seadustiku 3. peatüki 5. jao pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5. jagu Vaatus ja päring sideettevõtjale”;

8)seadustikku täiendatakse §-ga 90¹ järgmises sõnastuses:

„§ 90¹. Andmete nõudmine sideettevõtjalt

(1) Menetleja võib teha päringu elektroonilise side ettevõtjale üldkasutatava elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalike andmete kohta, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed.

(2) Uurimisasutus võib prokuratuuri loal kohtueelses menetluses või kohtu loal kohtumenetluses teha päringu elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 loetletud andmete kohta, mida ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi esimeses lõikes. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

(3) Käesolevas paragrahvis ettenähtud päringu võib teha üksnes siis, kui see on vältimatult vajalik kriminaalmenetluse eesmärgi saavutamiseks.”;

9)paragrahv 121 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 121. Jälitustoimingust teatamine ja jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamine

(1) Jälitustoimingu teinud asutus või tehtud jälitustoimingut taotlenud uurimisasutus teatab jälitustoimingust viivitamata isikule, kelle suhtes on toiming tehtud, ning isikule, kelle perekonna- või eraelu puutumatus on oluliselt jälitustoiminguga riivatud ja kes on menetluse käigus tuvastatud. Prokuröri loal võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta jälitustoimingust teatamata, kui see võib:

- 1) kahjustada oluliselt kriminaalmenetlust;
- 2) kahjustada oluliselt teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi või seada teise isiku ohtu;
- 3) seada ohtu jälitusasutuse meetodite, taktika, jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi või politseiagendi, variisiku või salajasele koostööle kaasatud isiku koostöö salajasuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku soovil võimaldatakse tal tutvuda tema kohta kogutud jälitustoimingu materjaliga ja jälituse tulemusena saadud foto, filmi, heli- või videosalvestisega või muu teabetalletusega. Prokuröri loal võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta tutvustamata andmed:

- 1) teiste isikute perekonna- või eraelu kohta;
- 2) mille tutvustamine võib kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;
- 3) mis sisaldavad riigisaladust või salastatud välisteavet või teise isiku seadusega kaitstud saladusi;
- 4) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitusasutuse töötaja, politseiagendi, variisiku, salajasele koostööle kaasatud isiku või jälitustoimingus osalenud muu isiku või nende lähikondsete elu, tervise, au, hea nime või vara;
- 5) mille tutvustamine võib seada ohtu politseiagendi, variisiku ja salajasele koostööle kaasatud isiku õiguse hoida koostööd saladuses;
- 6) mille tutvustamise tulemusena võidakse edastada teavet jälitusasutuse meetodite, taktika ja jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi kohta;
- 7) mida ei ole võimalik eraldada ja esitada selliselt, et neist ei ilmneks andmed, mis on loetletud käesoleva lõike punktides 1–6.

(3) Isiku teavitamisel tema suhtes tehtud jälitustoimingust tuleb isikule selgitada ka edasikaebamise korda.”;

10)seadustiku 3. peatüki 8. jagu „Tõendite kogumine jälitustoiminguga” tunnistatakse kehtetuks;

11)seadustikku täiendatakse peatükiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹. peatükk JÄLITUSTOIMINGUD

§ 126¹. Jälitustoimingu tegemise üldtingimused

(1) Jälitustoiming on isikuandmete töötlemine seaduses sätestatud ülesande täitmiseks eesmärgiga varjata andmete töötlemise fakti ja sisu andmesubjekti eest.

(2) Jälitustoiming on käesolevas seadustikus sätestatud alustel lubatud, kui andmete kogumine muude toimingutega või tõendite kogumine muude menetlustoimingutega ei ole võimalik, ei ole õigel ajal võimalik või on oluliselt raskendatud või kui see võib kahjustada kriminaalmenetluse huve.

(3) Jälitustoiminguga ei või ohustada isiku elu ja tervist, põhjendamatult ohustada vara ja keskkonda ega põhjendamatult riivata muid isikuõigusi.

(4) Jälitustoiminguga saadud teave on tõend, kui jälitustoimingu loa taotlemisel ja andmisel ning jälitustoimingu tegemisel on järgitud seaduse nõudeid.

(5) Jälitustoiminguid tehakse vahetult nii käesoleva seadustiku § 126² lõikes 1 nimetatud asutuste kui ka nende hallatavate asutuste ja jälitustoimingute tegemiseks volitatud asutuste, allüksuste ja töötajate kaudu, samuti politseiagentide, variisikute ja salajasele koostööle kaasatud isikute kaudu.

(6) Käesolevas peatükis sätestatud toimingutesse võib kaasata Riigikogu ning valla- ja linnavolikogu liikme, kohtuniku, prokuröri, advokaadi ja vaimuliku, Riigikogu valitava ja nimetatava ametiisiku nende nõusolekul

ning alaealise isiku tema seadusliku esindaja nõusolekul eeluurimiskohtuniku loal üksnes juhul, kui nad on samas kriminaalasjas menetlusosalised või tunnistajad või kui kuritegu on suunatud nende või nende lähedase vastu.

(7) Kui jälitustoimingu tegemist taotleb teine uurimisasutus, edastab jälitustoimingu teinud jälitusasutus taotlenud asutusele jälitustoiminguga saadud teabe koos jälitustoimingu käigus tehtud foto, filmi, heli- või videosalvestise või muu teabetalletusega.

(8) Jälitusasutusel on õigus töödelda jälitustoimingu tegemisel ka andmeid, mis pärinevad muudest allikatest kui jälitustoimingud.

§ 126². Jälitustoimingu tegemise alused

(1) Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet, Maksu- ja Tolliamet, Sõjaväepolitsei ning Justiitsministeeriumi vanglate osakond ja vangla (edaspidi *jälitusasutus*) võivad teha jälitustoimingu järgmistel alustel:

- 1) vajadus koguda teavet kuriteo ettevalmistamise kohta selle avastamise või tõkestamise eesmärgil;
- 2) tagaotsitavaks kuulutamise määruse täitmine;
- 3) vajadus koguda teavet konfiskeerimismenetluses vastavalt käesoleva seadustiku 16¹. peatükis sätestatule;
- 4) vajadus koguda kriminaalmenetluses teavet kuriteo kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud alusel võib teha jälitustoimingu, kui tegemist on karistusseadustiku §-des 89–93¹, 95–97, 99, 101–104, 106, 107, 110–114, 116, 118, 120, 122, 133–137, 138¹ ja 141–146, § 151 lõigetes 2 ja 4, §-s 157, § 161 lõikes 2, §-des 163, 164, 172–179, 183–185, 187–190, 199 ja 200, § 201 lõikes 2, § 202 lõigetes 2 ja 3, §-des 204, 206–214, 216¹–217, 217², 222, 224, 227, 231–238, § 240 lõigetes 2 ja 3, §-des 241, 243, 244 ja 246, § 248 lõigetes 2 ja 3, §-des 250 ja 251, § 252 lõigetes 2 ja 3, §-des 255 ja 256, § 259 lõigetes 2 ja 3, §-des 263, 291, 291¹, 293 ja 294, § 295 lõigetes 2 ja 3, § 296 lõigetes 2 ja 3, §-des 297–299, §-des 300¹, 300², 302–304, 310–313, 315–316¹, § 321 lõikes 2, § 325 lõikes 2, §-des 326–328, 331, 331³, 333–334, 335, 336, 347, § 356 lõigetes 1 ja 3, § 357 lõigetes 1 ja 3, § 361 lõigetes 1 ja 3, § 364 lõigetes 2 ja 3, §-des 374–376², 384, 389¹–394, 398, 398¹, §-s 400, §-des 403–407, 414–416, 418, 418¹, 434, 435, 437–439, § 440 lõikes 3 ning §-des 446 ja 449 nimetatud kuriteoga.

(3) Käesoleva seaduse alusel on jälitustoimingu lubatud teha järgmiste isikute suhtes:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud alusel isiku suhtes, kelle puhul on põhjendatult alust arvata, et ta paneb toime käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kuriteo;
- 2) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud alusel isiku suhtes, kes on kuulutatud tagaotsitavaks;
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud alusel isiku suhtes, kellele kuulub konfiskeerimismenetluse objektiks olev vara või kes seda valdab;
- 4) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 nimetatud alusel isiku suhtes, kes on kriminaalmenetluses kahtlustatav või kelle puhul on põhjendatult alust arvata, et ta pani või paneb toime nimetatud kuriteo.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 sätestatud alusel tehtavat jälitustoimingu võib teha ka isiku suhtes, kelle puhul on põhjendatult alust arvata, et ta käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–4 nimetatud isikuga suhtleb, vahendab talle teavet, osutab talle kaasabi või võimaldab tal kasutada oma sidevahendit, ning kui jälitustoimingu tegemine selle isiku suhtes võib anda jälitustoimingu eesmärgi saavutamiseks vajalikke andmeid.

(5) Jälitusasutus võib teha jälitustoimingu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel, kui see on seotud kuriteoga, mis on selle jälitusasutuse uurimisalluvuses.

(6) Jälitusasutus võib käesolevas seadustikus sätestatud tingimustel ja korras teha jälitustoimingu oma pädevuse piires teise jälitusasutuse taotlusel.

(7) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad teha jälitustoiminguid ka muu uurimisasutuse taotlusel.

(8) Justiitsministeeriumi vanglate osakond ja vangla võivad teha jälitustoiminguid kinnipidamiskohas ka muu uurimisasutuse taotlusel.

(9) Jälitustoimingu aluse äralangemise korral tuleb jälitustoiming viivitamata lõpetada.

(10) Käesolevas seadustikus sätestamata alusel võib jälitustoiminguid teha üksnes kaitseväge korralduse seaduses, maksukorralduse seaduses, politsei ja piirivalve seaduses, relvaseaduses, strateegilise kauba seaduses, tolliseaduses, tunnistajakaitse seaduses, turvaseaduses, vangistusseaduses, välismaalaste seaduses ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud alusel. Jälitustoimingu tegemisel, jälitustoimingu

kogutud andmete töötlemisel, jälitustoimingust teavitamisel ja kogutud andmete tutvustamisel kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud eespool nimetatud seadustes sätestatud erisustega.

§ 126³. Jälitustoimingud

(1) Käesoleva seadustiku § 126² lõikes 1 nimetatud alusel võib jälitusasutus jälgida varjatult isikut, asja või paikkonda, koguda varjatult võrdlusmaterjali ja teha esmauringuid, teostada varjatult asja läbivaatust ning asendada selle varjatult.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad käesoleva seadustiku § 126² lõike 1 punktis 1 nimetatud alusel karistusseadustiku §-des 244, 246, 248, 255 ja 256 nimetatud kuriteo ettevalmistamise kohta teabe kogumisel ning punktides 3 ja 4 nimetatud alusel teha järgmisi jälitustoiminguid:

- 1) vaadata varjatult läbi postisaadetist;
- 2) vaadata või kuulata salaja pealt teavet;
- 3) kasutada politseiagenti.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad käesoleva seadustiku § 126² lõike 1 punktis 4 nimetatud alusel kuriteo avastamise või kurjategija kinnipidamise eesmärgil matkida kuritegu.

(4) Justiitsministeeriumi vanglate osakond ja vangla võivad käesoleva seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud alusel teha järgmisi jälitustoiminguid:

- 1) vaadata varjatult läbi postisaadetist;
- 2) vaadata või kuulata salaja pealt teavet.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ning lõike 2 punktides 2 ja 3 nimetatud jälitustoimingu tegemisel on lubatud varjatult siseneda hoonesse, ruumi, sõidukisse, piirdega alale või arvutisüsteemi juhul, kui see on vältimatult vajalik jälitustoimingu eesmärgi saavutamiseks.

(6) Käesoleva seaduse tähenduses loetakse teise isiku valdusesse sisenemine varjatuks, kui sisenemise fakt jääb valdaja eest varjatuks või kui sisenemisel on pettuse teel loodud teadvalt tegelikest asjaoludest ebaõige ettekujutus ning valdaja ei oleks tegelikke asjaolusid teades nõusolekut sisenemiseks andnud.

§ 126⁴. Jälitustoiminguks loa andmine

(1) Jälitustoimingu võib teha prokuratuuri või eeluurimiskohtuniku kirjalikul loal. Eeluurimiskohtunik otsustab loa andmise määрусega prokuratuuri põhjendatud taotluse alusel. Eeluurimiskohtunik vaatab prokuratuuri põhjendatud taotluse läbi viivitamata ja annab määрусega jälitustoiminguks loa või keeldub selle andmisest.

(2) Edasilükkamatul juhul võib prokuratuuri luba nõudva jälitustoimingu teha prokuratuuri loal, mis on antud taasesitamist võimaldaval viisil. Kirjalik luba vormistatakse 24 tunni jooksul jälitustoimingu alustamisest arvates.

(3) Kui tegemist on vahetu ohuga isiku elule, kehalisele puutumatusel, füüsilisele vabadusele või suure väärtusega varalisele hüvele ning loa taotlemine või vormistamine ei ole õigel ajal võimalik, võib kohtu luba nõudva jälitustoimingu teha edasilükkamatul juhul kohtu loal, mis on antud taasesitamist võimaldaval viisil. Kirjalik taotlus ning luba vormistatakse 24 tunni jooksul jälitustoimingu alustamisest arvates.

(4) Edasilükkamatul juhul taasesitamist võimaldaval viisil antud luba peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) loa andja;
- 2) loa andmise kuupäev ja kellaaeg;
- 3) jälitustoiming, milleks luba antakse;
- 4) kui on teada, siis selle isiku nimi, kelle suhtes jälitustoiming tehakse;
- 5) jälitustoimingu loa tähtaeg.

(5) Kui jälitustoimingu tegemiseks või selleks vajalike tehniliste abivahendite paigaldamiseks ja eemaldamiseks on vaja varjatult siseneda hoonesse, ruumi, sõidukisse, piirdega alale või arvutisüsteemi, taotleb prokuratuur selleks eraldi eeluurimiskohtuniku loa.

(6) Käesoleva seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud alusel tehtud jälitustoimingute kestus konkreetse isiku suhtes samas kriminaalasjas ei tohi ületada ühte aastat. Kriminaalasja erilise keerukuse või mahukuse korral võib riigi peaprokurör anda loa või taotleda kohtult luba jälitustoimingu tegemiseks isiku suhtes kestusega üle ühe aasta.

§ 126⁵. Varjatud jälgimine, võrdlusmaterjali varjatud kogumine ja esmauringute tegemine, asja varjatud läbivaatus ja asendamine

(1) Isiku, asja või paikkonna varjatud jälgimiseks, võrdlusmaterjali varjatud kogumiseks ja esmauringute tegemiseks ning asja varjatud läbivaatamiseks või asendamiseks annab prokuratuur loa kuni kaheks kuuks. Prokuratuur võib loa tähtaega pikendada kuni kahe kuu kaupa.

(2) Käesolevas paragrahvis nimetatud jälitustoimingu käigus vajaduse korral videosalvestatakse, pildistatakse või kopeeritakse või talletatakse kogutud teave muul viisil.

§ 126⁶. Postisaadetise varjatud läbivaatus

(1) Postisaadetise varjatud läbivaatusel kogutakse saadetise kohta vaatlusandmeid.

(2) Pärast postisaadetise varjatud läbivaatuse tegemist edastatakse saadetis adressaadile.

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud toimingu käigus vajaduse korral videosalvestatakse, pildistatakse või kopeeritakse või talletatakse kogutud teave muul viisil.

(4) Postisaadetise varjatud läbivaatuse käigus võib saadetise asendada.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud jälitustoiminguks annab kuni kaheks kuuks loa eeluurimiskohtunik. Nimetatud tähtaja möödumisel võib eeluurimiskohtunik seda pikendada kuni kahe kuu kaupa.

§ 126⁷. Teabe salajane pealtkuulamine või -vaatamine

(1) Üldkasutatava elektroonilise side võrgu kaudu edastatavate sõnumite või muul viisil edastatava teabe salajasel pealtkuulamisel või -vaatamisel saadud teave salvestatakse.

(2) Tõendina ei kasutata käesoleva seadustiku §-s 72 nimetatud isiku poolt edastatavat teavet või sellisele isikule teise isiku poolt edastatavat teavet, mis on saadud salajasel pealtkuulamisel või -vaatamisel, kui teabe sisuks on isikule ameti- või kutsetegevuses teatavaks saanud asjaolud, välja arvatud juhul, kui:

1) käesoleva seadustiku §-s 72 nimetatud isik on samade asjaolude kohta juba andnud ütlusi või kui need on muul viisil avalikustatud;

2) nimetatud isiku suhtes on antud luba salajaseks pealtkuulamiseks või -vaatamiseks või

3) mõne muu isiku salajasest pealtkuulamisest või -vaatamisest nähtub, et nimetatud isik paneb või on pannud toime kuriteo.

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud jälitustoiminguks annab kuni kaheks kuuks loa eeluurimiskohtunik. Nimetatud tähtaja möödumisel võib eeluurimiskohtunik seda pikendada kuni kahe kuu kaupa.

§ 126⁸. Kuriteo matkimine

(1) Kuriteo matkimine on kohtu loal kuriteotunnustega teo toimepanemine, arvestades käesoleva seadustiku § 126¹ lõikes 3 ettenähtud piiranguid.

(2) Võimaluse korral kuriteo matkimine jäädvustatakse foto, filmi, heli- või videosalvestise vahendusel.

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud jälitustoiminguks annab kuni kaheks kuuks loa eeluurimiskohtunik. Nimetatud tähtaja möödumisel võib eeluurimiskohtunik seda pikendada kuni kahe kuu kaupa.

§ 126⁹. Politseiagendi kasutamine

(1) Politseiagent käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes kogub kriminaalmenetluses tõendeid muudetud identiteeti kasutades.

(2) Politseiagendi kasutamiseks annab kirjaliku loa prokuratuur. Politseiagendi kasutamiseks antakse luba kuni kuueks kuuks ning seda tähtaega võib pikendada korraga kuni kuue kuu võrra.

(3) Politseiagendil, kui ta on järelevalvetoimingu ametnik, on kõik järelevalvetoimingu ametniku kohustused niivõrd, kuivõrd see ei too kaasa muudetud identiteedi paljastamist.

(4) Politseiagendi ütlusi tõendina kasutades järgitakse käesoleva seadustiku sätteid tunnistaja kohta.

(5) Prokuratuuri otsusel jäetakse politseiagendi kasutamise fakt või politseiagendi isik salastatuks ka pärast jälitustoimingu lõpetamist, kui avalikustamine võib seada ohtu politseiagendi või tema lähikondsete elu, tervise, au või hea nime või vara või tema edasise tegutsemise politseiagendina.

§ 126¹⁰. Jälitustoimingu dokumenteerimine

(1) Jälitustoiminguga kogutud teabe alusel koostab jälitustoimingu teinud või jälitustoimingu taotlenud asutuse ametnik jälitustoimingu protokoll, kuhu kantakse:

1) jälitustoimingu teinud asutuse nimetus;

- 2) jälitustoimingu tegemise aeg ja koht;
- 3) selle isiku nimi, kelle suhtes jälitustoiming tehti;
- 4) jälitustoimingu aluseks oleva kohtu loa või prokuratuuri loa andmise kuupäev;
- 5) prokuratuuri taotluse esitamise kuupäev, kui jälitustoimingu aluseks on kohtu luba;
- 6) jälitustoimingu kogutud teave, mis on jälitustoimingu eesmärgi täitmiseks või kriminaalasja lahendamiseks vajalik.

(2) Protokollile lisatakse vajaduse korral jälitustoimingu käigus tehtud foto, film, heli- või videosalvestis või muu teabetalletus.

(3) Vajaduse korral vormistab jälitustoimingu teinud jälitusasutus jälitustoimingu kogutud teabe jälitustoimingu kokkuvõttes. Jälitustoimingu kokkuvõtte ja jälitustoimingu käigus tehtud foto, film, heli- või videosalvestis või muu teabetalletus lisatakse jälitustoimikusse.

§ 126¹¹. Jälitustoimiku pidamine

(1) Jälitustoimikus säilitatakse jälitustoimingu kogutud andmed, jälitustoimingu käigus tehtud teabetalletused, käesoleva seadustiku § 126¹ lõikes 8 nimetatud viisil saadud andmed ning jälitustoimingu kogutud teabe terviklikkuse tajumiseks vajalikud andmed variisiku ning teeseldud isiku, struktuuriüksuse, organi ja välisriigi äriühingu filiaali kohta.

(2) Jälitustoimiku pidamise ja säilitamise korra kehtestab siseministri ettepanekul Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 126¹². Jälitustoimikute ja jälitustoimingu kogutud teabetalletuste säilitamine, kasutamine ja hävitamine

(1) Jälitustoimingu käigus tehtud fotot, filmi, heli- või videosalvestist või muud teabetalletust või selle osa, mis on vajalik kriminaalasja lahendamiseks, säilitatakse kriminaaltoimikus või kriminaalasja juures. Ülejäänud jälitustoimingu materjale säilitatakse jälitusasutuses vastavalt käesoleva seadustiku § 126¹¹ lõikes 2 nimetatud korrale.

(2) Jälitustoimikuid säilitatakse järgmiselt:

- 1) ettevalmistatava kuriteo kohta peetud jälitustoimikud, isiku tagaotsimise toimikud ja konfiskeerimistoimikud – kuni neis sisalduva teabe kasutamise vajaduse äralangemiseni, kuid mitte kauem kui 50 aastat;
- 2) kuriteotoimikud – kuni karistusandmete karistusregistrist kustutamiseni või kuriteo aegumistähtaja möödumiseni.

(3) Jälitustoimingu kogutud andmeid võib kasutada teises jälitustoimingu, teises kriminaalmenetluses, julgeolekukontrollis, seaduses sätestatud juhul isiku tööle või teenistusse võtmise ning loa või litsentsi andmise otsustamisel isiku seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

(4) Jälitustoimingu kogutud andmeid võib säilitada õppe- ja uurimisotstarbeks. Teabes sisalduvad isikuandmed ja vajaduse korral ka olustik peavad olema täielikult muudetud, et vältida jälitustoimingu osalenud või sellesse kaasatud isikute avalikuks tulekut.

(5) Kui kriminaaltoimikusse on lisatud jälitustoimingu käigus tehtud teabetalletus, mida ei ole vaja säilitada, võib isik, kelle põhiõigusi on jälitustoimingu riivatud, pärast kohtuotsuse jõustumist taotleda selle teabetalletuse hävitamist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud teabetalletuse hävitab kohus. Teabetalletuse hävitamise kohta koostatakse protokoll, mis lisatakse kriminaaltoimikusse.

(7) Kui jälitustoimingu materjale säilitatakse kriminaaltoimikus, siis kriminaaltoimiku avalikustamisel vastavalt avaliku teabe seadusele eemaldatakse neist või kaetakse kinni andmed isikute kohta, kes ei olnud selles kriminaalmenetluses süüdistatavad ning kelle perekonna- või eraelu puutumatust jälitustoimingu oluliselt riivati ning kelle õigusi või vabadusi võidakse avalikustamisega oluliselt kahjustada.

(8) Riigisaladust või salastatud välisteavet sisaldavad toimikud säilitatakse ja hävitatakse vastavalt riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusele.

(9) Hävitamisele kuuluvad jälitustoimikud ja kogutud teabetalletused hävitab jälitusasutuse juhi moodustatud komisjon prokurööri juuresolekul. Toimiku ja kogutud teabetalletuse hävitamise kohta koostab komisjon akti, kuhu märgitakse hävitatud toimiku number või teave hävitatud teabetalletuse kohta ja hävitamise põhjus.

§ 126¹³. Jälitustoimingu teavitamine

(1) Jälitustoimingu tegemise loa tähtaja lõppemise korral ning mitme ajaliselt vähemalt osaliselt kattuva jälitustoimingu tegemisel neist viimase loa tähtaja lõppemise korral teavitab jälitusasutus viivitamata isikut, kelle suhtes jälitustoiming tehti, ning isikut, kelle perekonna- või eraelu puutumatust jälitustoimingu oluliselt

riivati ja kes on menetluse käigus tuvastatud. Isikut teavitatakse tema suhtes tehtud jälitustoimingu tegemise ajast ja liigist.

(2) Jälitusasutus võib prokuratuuri loal jätta jälitustoimingust teavitamata, kui teavitamine võib:

- 1) kahjustada oluliselt kriminaalmenetlust;
- 2) kahjustada oluliselt teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi või seada teise isiku ohtu;
- 3) seada ohtu jälitusasutuse meetodite, taktika, jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi või politseiagendi, variisiku või salajasele koostööle kaasatud isiku koostöö salajasuse.

(3) Isiku võib prokuratuuri loal jätta jälitustoimingust teavitamata kuni käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud aluse äralangemiseni. Prokuratuur kontrollib teavitamata jätmise aluse olemasolu kriminaalasjas kohtueelse menetluse lõppemisel, kuid mitte hiljem kui üks aasta pärast jälitustoimingu loa tähtaja lõppemist.

(4) Kui ühe aasta möödumisel jälitustoimingu loa tähtaja lõppemisest ei ole jälitustoimingust teavitamata jätmise alus ära langenud, taotleb prokuratuur hiljemalt 15 päeva enne nimetatud tähtaja möödumist eeluurimiskohtunikult loa teavitamata jätmise tähtaja pikendamiseks. Eeluurimiskohtunik annab määrusega loa isiku teavitamata jätmiseks või keeldub loa andmisest. Isiku teavitamata jätmisel märgitakse määrukses, kas teavitamata jätmine on tähtajatu või tähtajaline. Tähtajalise teavitamata jätmise korral märgitakse tähtaeg, mille jooksul jäetakse isik teavitamata.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud eeluurimiskohtuniku antud teavitamata jätmise loa tähtaja lõppemisel ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud alus ära langenud, taotleb prokuratuur hiljemalt 15 päeva enne tähtaja lõppemist eeluurimiskohtunikult loa teavitamata jätmise tähtaja pikendamiseks. Eeluurimiskohtunik annab määrusega loa vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatule.

(6) Teavitamata jätmise loa tähtaja lõppemise või selle pikendamisest keeldumise korral teavitatakse isikut jälitustoimingust viivitamata.

(7) Isiku teavitamisel tema suhtes tehtud jälitustoimingust tuleb isikule selgitada ka edasikaebamise korda.

§ 126¹⁴. Jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamine

(1) Isikul, keda on vastavalt käesoleva seadustiku §-le 126¹³ teavitatud, võimaldatakse soovi korral tutvuda tema kohta kogutud andmetega ja jälitustoimingu käigus tehtud foto, filmi, heli- või videosalvestise või muu teabetalletusega. Prokuratuuri loal võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta tutvustamata andmed:

- 1) teiste isikute perekonna- või eraelu kohta;
- 2) mille tutvustamine võib kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;
- 3) mis sisaldavad riigisaladust või salastatud välisteavet või teise isiku seadusega kaitstud saladusi;
- 4) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitusasutuse töötaja, politseiagendi, variisiku, salajasele koostööle kaasatud isiku või jälitustoimingu osalenud muu isiku või nende lähikondsete elu, tervise, au, hea nime või vara;
- 5) mille tutvustamine võib seada ohtu politseiagendi, variisiku ja salajasele koostööle kaasatud isiku õiguse hoida koostööd saladuses;
- 6) mille tutvustamise tulemusena võidakse edastada teavet jälitusasutuse meetodite, taktika ja jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi kohta;
- 7) mida ei ole võimalik eraldada ja esitada selliselt, et neist ei ilmneks andmed, mis on loetletud käesoleva lõike punktides 1–6.

(2) Isikule jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamisel või tutvustamata jätmisel tuleb talle selgitada ka edasikaebamise korda.

(3) Jälitustoimingust teavitamise ja jälitustoimiku tutvustamise korra kehtestab siseministri ettepanekul Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 126¹⁵. Järelevalve jälitustoimingute üle

(1) Järelevalvet jälitustoimingu vastavuse üle käesoleva seadustiku §-s 126⁴ sätestatud loale teostab prokuratuur.

(2) Järelevalvet jälitusasutuste tegevuse üle teostab julgeolekuasutuste seaduse §-s 36 nimetatud Riigikogu komisjon. Jälitusasutus esitab vähemalt üks kord kolme kuu jooksul komisjonile asjaomase ministeeriumi kaudu kirjaliku aruande jälitustoimingute tegemise kohta.

(3) Justiitsministeerium avaldab kord aastas oma veebilehel jälitusasutustelt, prokuratuurilt ja kohtult saadud andmete alusel aruande, mis sisaldab eelmise aasta kohta järgmised andmed:

- 1) alustatud jälitustoimikute liik ja arv;
- 2) jälitustoimingute lubade arv jälitustoimingute liikide kaupa;

3) isikute arv, keda jälitustoimingu tegemisest teavitati ning isikute arv, kelle puhul on teavitamine vastavalt käesoleva seadustiku § 126¹³ lõikele 4 üle ühe aasta edasi lükatud.

§ 126¹⁶. Kaebuse esitamine seoses jälitustoiminguga

(1) Käesolevas seadustikus nimetatud alusel kohtu poolt jälitustoiminguks antud loa andmise määruse peale võib esitada määruskaebuse käesoleva seadustiku 15. peatükis sätestatud korras.

(2) Käesolevas seadustikus nimetatud alusel tehtud jälitustoimingu käigu, sellest teavitamata jätmise ja sellega kogutud andmete tutvustamata jätmise peale võib esitada kaebuse käesoleva seadustiku 8. peatüki 5. jaos sätestatud korras.

§ 126¹⁷. Jälitustoimingute infosüsteem

(1) Jälitustoimingute infosüsteem (edaspidi *infosüsteem*) on käesolevas seadustikus sätestatud jälitustoimingute andmete töötlemiseks peetav riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, mille eesmärk on:

- 1) tagada ülevaade jälitustoimingute tegemisest jälitusasutuste poolt;
- 2) tagada ülevaade jälitusasutuste ja prokuratuuri jälitustoimingu tegemise taotlustest;
- 3) tagada ülevaade prokuratuuri ja kohtute poolt antud jälitustoimingu tegemise lubadest;
- 4) tagada ülevaade jälitustoimingust teavitamistest ja jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamistest;
- 5) kajastada andmeid tehtud jälitustoimingute kohta;
- 6) võimaldada jälitusasutuste, prokuratuuri ja kohtute töö korraldamist;
- 7) tagada kriminaalpoliitiliste otsustuste tegemiseks vajaliku jälitustoimingute statistika kogumine;
- 8) võimaldada andmete ja dokumentide elektroonilist edastamist.

(2) Infosüsteemi asutab ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus.

(3) Infosüsteemi vastutav töötleja on Justiitsministeerium. Infosüsteemi volitatud töötleja on Registrateerija ja Infosüsteemide Keskus.

(4) Justiitsminister võib infosüsteemi tööd korraldada määrusega.”;

12)paragrahvi 140 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Tagaotsitavaks kuulutamise määrus edastatakse täitmiseks jälitusasutusele, kelle menetluses on või kelle menetluses oli tagaotsimise aluseks olev kriminaalasi. Kui kriminaalasi on või oli jälitusasutuseks mitteoleva uurimisasutuse menetluses, edastatakse tagaotsitavaks kuulutamise määrus täitmiseks Politsei- ja Piirivalveametile.”;

13)paragrahvi 140 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetud tagaotsitavaks kuulutamise korral edastatakse jälitusasutusele koos tagaotsitavaks kuulutamise määrusega ka vahistamismäärus või täitmisele pööratud vangistuse aluseks olev jõustunud kohtulahend.”;

14)paragrahvi 231 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Eeluurimiskohtuniku määrus on lõplik ja edasikaebamisele ei kuulu, välja arvatud määrus, mis on tehtud jälitustoimingu käigu, sellest teavitamata jätmise või sellega kogutud andmete tutvustamata jätmise peale esitatud kaebuse lahendamisel.”;

15)paragrahvi 385 punktis 5 asendatakse sõnad „pikendamise määrused” sõnadega „pikendamise ja kohtu poolt jälitustoiminguks loa andmise määrus”;

16)paragrahvi 385 punkti 14 täiendatakse pärast sõnu „või prokuratuuri tegevuse vaidlustamise kohta tehtud” tekstiosaga „, välja arvatud jälitustoimingu käigu, sellest teavitamata jätmise ja sellega kogutud andmete tutvustamata jätmise peale esitatud kaebuse lahendamisel tehtud”;

17)paragrahvi 387 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „karistusjärgse kinnipidamise põhjendatuse ja alaealise kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli paigutamise määruse peale esitatakse määruskaebus 10 päeva jooksul, alates päevast, mil isik” tekstiosaga „karistusjärgse kinnipidamise põhjendatuse, alaealise kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli paigutamise ja jälitustoiminguks loa andmise määruse peale esitatakse määruskaebus 10 päeva jooksul alates päevast, millal isik”;

18)paragrahvi 403³ lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

19)paragrahvi 472 lõikes 3 asendatakse tekstiosa „§ 110 lõikes 1” tekstiosaga „§ 126² lõikes 2”;

20)paragrahvi 508¹ lõike 2 punktis 4 asendatakse sõna „teabesalvestise” sõnaga „teabetalletuse”.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seadust täiendatakse §-ga 25¹ järgmises sõnastuses:

„§ 25¹. Jälitustoimingu lubade ja jälitustoimingu tegemisest teavitamata jätmise lubade kehtivus

(1) Kuni 2012. aasta 31. detsembrini antud jälitustoimingu load kehtivad neis märgitud isikute suhtes neis märgitud tähtaja lõpuni.

(2) Jälitustoimingute suhtes, mille loa tähtaeg lõpeb enne 2013. aasta 1. jaanuari, ei kohaldata kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹³ lõike 3 teises lauses ja lõikes 4 sätestatud.”

§ 3. Elektroonilise side seaduse muutmine

Elektroonilise side seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 106 lõikest 3 jäetakse välja sõnad „jälitus- või julgeolekuasutusele”;

2) paragrahvi 111¹ lõige 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(11) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmeid edastatakse:

- 1) kriminaalmenetluse seadustiku kohaselt uurimisasutusele, jälitusasutusele, prokuratuurile ja kohtule;
- 2) julgeolekuasutusele;
- 3) väärteomenetluse seadustiku kohaselt Andmekaitse Inspeksioonile, Finantsinspeksioonile, Keskkonnainspeksioonile, Politsei- ja Piirivalveametile, Kaitsepolitseiametile ning Maksu- ja Tolliametile;
- 4) väärtpaberituruse seaduse kohaselt Finantsinspeksioonile;
- 5) tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt kohtule;
- 6) jälitusasutusele kaitseväge korralduse seaduses, maksukorralduse seaduses, politsei ja piirivalve seaduses, relvaseaduses, strateegilise kauba seaduses, tolliseaduses, tunnistajakaitse seaduses, turvaseaduses, vangistusseaduses ja välismaalaste seaduses sätestatud juhtudel.”;

3) paragrahv 112 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 112. Teabe andmise kohustus

(1) Kui käesoleva seaduse § 111¹ lõikes 11 nimetatud asutus esitab järelepärimise, on sideettevõtja kohustatud kiireloomuliste järelepärimiste puhul esimesel võimalusel, kuid hiljemalt kümne tunni möödumisel ja muudel juhtudel kümne tööpäeva jooksul järelepärimise saamisest arvates, kui nimetatud tähtaegade järgimine on järelepärimise sisust tulenevalt võimalik, andma järelepärimise teinud asutusele teavet käesoleva seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmete kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud järelepärimine esitatakse kirjalikus või elektroonilises vormis. Järelepärimise käesoleva seaduse § 111¹ lõike 2 punktides 1 ja 2 ning lõike 3 punktis 3 nimetatud andmete kohta võib esitada ka suulises vormis, kinnitades selle parooliga. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe kättesaadavuse võib kirjaliku lepingu alusel tagada pideva elektroonilise ühendusega.

(3) Mobiiltelefoniteenust pakkuv sideettevõtja on kohustatud tagama jälitus- ja julgeolekuasutustele ning Politsei- ja Piirivalveametile politsei ja piirivalve seaduses sätestatud alusel mobiiltelefonivõrgus kasutatavate terminalseadmete asukoha tuvastamise reaalsajas.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teabe kättesaadavus tuleb tagada kirjaliku lepingu alusel ning pideva elektroonilise ühendusega.”;

4) paragrahv 112¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 112¹. Euroopa Komisjoni teavitamine

(1) Sideettevõtja on kohustatud edastama Tehnilise Järelevalve Ametile iga aasta 1. veebruariks eelmise kalendriaasta jooksul käesoleva seaduse § 112 kohaselt esitatud järelepärimiste kohta järgmise teabe:

- 1) järelepärimiste arv, mille korral teave anti;
- 2) käesoleva seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmete säilitamise kuupäeva ja järelepärimise kuupäeva vaheline aeg päevades;
- 3) järelepärimiste arv, mille korral ei olnud võimalik teavet anda.

(2) Tehnilise Järelevalve Amet edastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe Euroopa Komisjonile iga aasta 1. aprilliks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud teave ei sisalda isikuandmeid.

(4) Tehnilise Järelevalve Amet avaldab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe edastamise vormi oma veebilehel.”;

5)paragrahvi 114 lõiget 1 täiendatakse pärast sõnu „teabe andmisega” sõnadega „jälitus- ja julgeolekuasutusele”.

§ 4. Julgeolekuasutuste seaduse muutmine

Julgeolekuasutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) riigi põhiseadusliku korra ja territoriaalse terviklikkuse vägivaldse muutmise ärahoidmine ja tõkestamine ning selleks vajaliku teabe kogumine ja töötlemine;”;

2)paragrahvi 6 täiendatakse punktiga 2² järgmises sõnastuses:

„2²) riigi julgeolekut ohustava korruptsiooni ärahoidmine ja tõkestamine ning selleks vajaliku teabe kogumine ja töötlemine;”;

3)paragrahv 21 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 21. Kaitsepolitseiameti volitused

(1) Kaitsepolitseiameti tegevusele kohaldatakse politsei ja piirivalve seaduse 2². peatükki käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(2) Kaitsepolitseiameti politseiametnikul on oma ülesannete täitmisel õigus kohaldada politsei ja piirivalve seaduses sätestatud alustel ja korras järelevalve meedet ning vahetat sundi.

(3) Politsei ja piirivalve seadusest tulenevat rakendades täidab Kaitsepolitseiameti peadirektor meetme üle otsustamisel ning sellega seotud toimingute tegemisel ning politsei ja piirivalve seaduse 2². peatüki kohaldamisel Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ülesandeid.”

§ 5. Jälitustegevuse seaduse muutmine

Jälitustegevuse seaduse (RT I, 29.12.2011, 56) § 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 17. Jälitustoimingust teatamine ja jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamine

(1) Jälitustoimingu teinud asutus teatab käesoleva seaduse § 12 1. ja 3. lõikes nimetatud jälitustoimingust viivitamata isikule, kelle suhtes on toiming tehtud, ning isikule, kelle perekonna- või eraelu puutumatus on jälitustoiminguga riivatud. Jälitusasutuse juhi või tema poolt volitatud ametniku kirjaliku põhjendatud otsuse alusel võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta jälitustoimingust teatamata, kui see võib:

1) kahjustada oluliselt kriminaalmenetlust;

2) kahjustada oluliselt teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi või seada teise isiku ohtu;

3) seada ohtu jälitusasutuse meetodite, taktika, jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi või politseiagendi, variisiku või salajasele koostööle kaasatud isiku koostöö salajasuse.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud isiku soovil võimaldatakse tal tutvuda tema kohta kogutud jälitustoimingu materjaliga ja jälituse tulemusena saadud foto, filmi, heli- või videosalvestisega või muu teabetalletusega. Jälitusasutuse juhi või tema poolt volitatud ametniku kirjaliku põhjendatud otsuse alusel võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta tutvustamata andmed:

1) teiste isikute perekonna- või eraelu kohta;

2) mille tutvustamine võib kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;

3) mis sisaldavad riigisaladust või salastatud välisteavet või teise isiku seadusega kaitstud saladusi;

4) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitusasutuse töötaja, politseiagendi, variisiku, salajasele koostööle kaasatud isiku või jälitustoimingu osalenud muu isiku või nende lähikondsete elu, tervise, au, hea nime või vara;

5) mille tutvustamine võib seada ohtu politseiagendi, variisiku ja salajasele koostööle kaasatud isiku õiguse hoida koostööd saladuses;

6) mille tutvustamise tulemusena võidakse edastada teavet jälitusasutuse meetodite, taktika ja jälitustoimingu tegemisel kasutatava vahendi kohta;

7) mida ei ole võimalik eraldada ja esitada selliselt, et neist ei ilmneks andmed, mis on loetletud käesoleva lõike punktides 1–6.

(3) Isiku teavitamisel tema suhtes tehtud jälitustoimingust tuleb isikule selgitada ka edasikaebamise korda.”

§ 6. Kaitseväe korralduse seaduse muutmine

Kaitseväe korralduse seadust täiendatakse §-dega 41¹ ja 41² järgmises sõnastuses:

„§ 41¹. Päringu tegemine sideettevõtjale

- (1) Sõjaväepolitsei võib teha päringu elektroonilise side ettevõtjale kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud alusel ning kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes järgmiste andmete saamiseks:
- 1) elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikud andmed, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed;
  - 2) elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 1.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud päringu tegemiseks annab loa prokuratuur. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

§ 41². Jälitusteabele juurdepääsu võimaldamine

- (1) Sõjaväepolitsei võib kaitseväeteenistuses oleva või kaitseväeteenistusse asuda sooviva isiku kohta koguda andmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik isiku jälitusteabele juurdepääsu võimaldamise otsustamisel või Sõjaväepolitseis asuvale sõjaväelise auastmega ametikohale nimetamisel.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmete kogumiseks või päringu teostamiseks on vajalik isiku eelnev kirjalik nõusolek.
- (3) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.”

§ 7. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seadust täiendatakse peatükiga 7¹ järgmises sõnastuses:

„7¹. peatükk PÄRING SIDEETTEVÕTJALE, JÄLITUSTOIMINGUD JA SALAJANE KOOSTÖÖ

§ 81¹. Päringu tegemine sideettevõtjale

- (1) Maksu- ja Tolliamet võib teha päringu elektroonilise side ettevõtjale kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud alusel ning kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes järgmiste andmete saamiseks:
- 1) elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikud andmed, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed;
  - 2) elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 1.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud päringu tegemiseks annab loa prokuratuur. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

§ 81². Andmete kogumine isiku jälitusteabele juurdepääsu ja teenistusse võtmise otsustamiseks

- (1) Maksu- ja Tolliamet võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada isiku juurdepääsu jälitusteabele või isiku teenistusse võtmine Maksu- ja Tolliametisse.
- (2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.

§ 81³. Salajane koostöö ja konspiratsioonivõtted

(1) Maksu- ja Tolliametil on õigus jälitustoimingute tegemiseks, nende tegemise tagamiseks või teabe kogumiseks kaasata isikuid salajasele koostööle ja kasutada variisikuid, samuti kasutada konspiratsioonivõtteid politsei ja piirivalve seaduses sätestatud tingimustel.

(2) Isiku kaasamiseks annab kirjaliku loa Maksu- ja Tolliameti juht või tema määratud ametnik.

(3) Variisiku kasutamiseks annab kirjaliku loa Maksu- ja Tolliameti juht.

(4) Konspiratsioonivõtete teostamiseks vajaliku dokumendi annab välja ning vajaliku muudatuse andmekogus või registris teeb Maksu- ja Tolliameti juhi või tema volitatud ametniku põhjendatud taotluse alusel haldusorgan või juriidiline isik, kelle pädevuses on vastavat liiki dokumendi väljaandmine või andmekogus või registris muudatuse tegemine.”

§ 8. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse muutmine

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (RT I, 12.12.2011, 12) § 127 punkt 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8) paragrahvid 46 ja 47–55 tunnistatakse kehtetuks.”

§ 9. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7²¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Politsei võib töödelda isikuandmeid, tehes kirjaliku või elektroonilise päringu elektroonilise side seaduse § 111¹ lõike 1 punktis 6 ning lõigetes 2 ja 3 ning § 112 lõikes 3 nimetatud andmete saamiseks isiku kohta, kelle puhul see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks.”;

2) seadust täiendatakse peatükiga 2² järgmises sõnastuses:

„2². peatükk PÄRING SIDEETTEVÕTJALE, JÄLITUSTOIMINGUD JA SALAJANE KOOSTÖÖ

§ 7⁴⁹. Päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Politsei võib teha päringu elektroonilise side ettevõtjale kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud alusel ning kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes järgmiste andmete saamiseks:

1) elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikud andmed, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed;

2) elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 1.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud päringu tegemiseks annab loa prokuratuur. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

§ 7⁵⁰. Andmete kogumine isiku jälitusteabele juurdepääsu ja politseiteenistusse sobivuse otsustamiseks

(1) Politsei võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada isiku juurdepääsu jälitusteabele või isikuankeedis esitatud teabe kontrollimiseks, et otsustada tema sobivus politseiteenistusse.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.

§ 7⁵¹. Kaasamine salajasele koostööle

(1) Jälitustoimingute tegemise tagamiseks või teabe kogumiseks võib politsei kasutada salajasele koostööle kaasatud isikut.

(2) Salajasele koostööle kaasatud isik käesoleva seaduse tähenduses on isik, kelle koostöö politseiga ei ole kolmandatele isikutele teada.

(3) Loa isiku kaasamiseks annab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik.

(4) Salajasele koostööle võib kaasata ainult täisealisi isikuid nende nõusolekul, välja arvatud kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹ lõikes 6 sätestatud juhul.

(5) Salajasele koostööle kaasatud isikud on kohustatud hoiduma teadvalt väära või laimava teabe edasiandmisest ning hoidma saladuses neile koostöö käigus teatavaks saanud andmed, samuti jälitustoimingute tegemisel kasutatavad vahendid, meetodid ja taktika.

(6) Salajasele koostööle kaasatud isikul on õigus keelduda jälitustoimingute tegemisest oma lähedaste isikute suhtes.

(7) Kontrolli salajasele koostööle kaasatud isiku tegevuse üle teostab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik.

(8) Isiku kaasamise dokumenteerimise korra kehtestab siseminister määrusega.

§ 7⁵². Andmete kogumine isiku salajasele koostööle kaasamiseks sobivuse ja teabe usaldusväärsuse kontrollimiseks

(1) Politsei võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 ja lõike 2 punktis 2 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada isiku sobivus salajaseks koostööks, või teabe usaldusväärsuse kontrollimiseks.

(2) Kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõike 2 punktis 2 nimetatud jälitustoiming on lubatud, kui muud kontrollivõimalused on ammendunud ja esineb põhjendatud kahtlus isiku usaldusväärsuses, mis võib seada ohtu salajase koostöö eesmärgipärasuse, või esineb põhjendatud kahtlus teabe usaldusväärsuses ja see võib oluliselt riivata isikute põhiõigusi või mõjutada kriminaalmenetluse käiku.

(3) Loa kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoimingu ning elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete saamiseks päringu tegemiseks annab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik.

(4) Loa kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõike 2 punktis 2 nimetatud jälitustoimingute tegemiseks annab maakohus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori põhjendatud kirjaliku taotluse alusel.

§ 7⁵³. Hüvitis salajasele koostööle kaasatud isiku hukkimise, töövõimetuse ja talle kehavigastuse tekitamise korral

(1) Kui isik salajase koostööga seotud ülesannete täitmisel hukkub, maksab riik tema lastele, vanematele, lesele ja perekonnaseaduse alusel tema ülalpidamisel olnud teistele isikutele ühekordset hüvitist 120-kordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses.

(2) Kui ekspertiisikomisjon või ekspertarst tunnistab isiku oma otsusega salajase koostööga seotud ülesannete täitmisel saanud vigastuse või tekkinud haiguse tagajärjel püsivalt töövõimeetuks, maksab riik ühekordset hüvitist:

1) osalise töövõimetuse korral, kui töövõime kaotus on 10–30 protsenti – 10-kordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses;

2) osalise töövõimetuse korral, kui töövõime kaotus on 40–90 protsenti – 20-kordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses;

3) täieliku töövõimetuse korral, kui töövõime kaotus on 100 protsenti – 60-kordse politseiametniku madalaimale palgaastmele vastava palgamäära ulatuses.

(3) Kui isik saab salajase koostööga seotud ülesannete täitmisel vigastada või haigestub, kannab riik tema ravi- ja ravimikulud.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud hüvitise maksmisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 75 lõigetes 4–9 sätestatud.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud hüvitiste ja kulude arvutamise ning maksmise korra ja ulatuse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 7⁵⁴. Konspiratsioonivõtted

(1) Jälitustoimingute tegemise tagamiseks võib kasutada konspiratsioonivõtteid eesmärgiga varjata andmesubjekti eest jälitustoimingu tegijaid, jälitustoimingu eesmärki ning kasutatava kinnis- ja vallasasja kuuluvust.

(2) Konspiratsioonivõtete teostamiseks vajaliku dokumendi annab välja ning vajaliku muudatuse andmekogus või registris teeb Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku põhjendatud taotluse alusel haldusorgan või juriidiline isik, kelle pädevuses on vastavat liiki dokumendi väljaandmine või andmekogus või registris muudatuse tegemine.

§ 7⁵⁵. Teesklemine

(1) Jälitustoimingute tegemise tagamiseks võib Politsei- ja Piirivalveamet teeselda eraõiguslikku juriidilist isikut, tema struktuuriüksust või organit või välisriigi äriühingu filiaali.

(2) Teeseldava isiku või välisriigi äriühingu filiaali asutab või soetab Politsei- ja Piirivalveamet üldises korras siseministri kirjalikul nõusolekul. Isiku või välisriigi äriühingu filiaali teesklemine lõpetatakse üldises korras ja lõpetamisest teavitatakse siseministrit.

(3) Siseminister annab kirjaliku nõusoleku isiku või välisriigi äriühingu filiaali teesklemiseks Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori põhistatud taotlusel, milles näidatakse:

- 1) isiku teesklemise vajadus;
- 2) teeseldava isiku liik;
- 3) isiku teesklemise kulud;
- 4) isiku teesklemise kestus, kui see on kindlaks määratav.

(4) Struktuuriüksuse või organi teesklemise otsustab siseminister käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaolude alusel.

(5) Teeseldava isiku, struktuuriüksuse, organi või välisriigi äriühingu filiaali nimel tehtud tehing loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutuse tehtud tehinguks.

(6) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor esitab iga teeseldava isiku majandusaasta alguses siseministrile ülevaate teeseldud isiku, struktuuriüksuse, organi ja välisriigi äriühingu filiaali eelmise majandusaasta tegevuse kohta.

§ 7⁵⁶. Variisiku kasutamine

(1) Jälitustoimingute tegemiseks, nende tegemise tagamiseks või teabe kogumiseks võib politsei kasutada variisikut.

(2) Variisik käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes aitab tagada jälitustoimingu varjatust.

(3) Variisiku kasutamiseks annab kirjaliku loa Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud ametnik.

(4) Variisikul on kõik politseiametniku kohustused niivõrd, kuivõrd see ei too kaasa muudetud identiteedi paljastamist.

(5) Variisiku isik jäetakse salastatuks ka pärast jälitustoimingu lõpetamist, kui avalikustamine võib seada ohtu variisiku või tema lähikondsete elu, tervise, au või hea nime või vara või tema edasise tegutsemise variisiku või politseiagendina.

§ 7⁵⁷. Jälitustoiminguga kogutud teabe vormistamine ja säilitamine

Käesoleva seaduse alusel tehtud jälitustoiminguga kogutud teabe vormistamise ja säilitamise korra kehtestab siseminister määrusega.

§ 7⁵⁸. Jälitustoimingust teavitamine ja jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamine

(1) Isiku võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud ametniku loal jätta käesoleva seaduse alusel tehtud jälitustoimingust teavitamata kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹³ lõikes 2 sätestatud alusel ja jälitustoiminguga kogutud andmetega tutvustamata kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁴ lõikes 1 sätestatud alusel kuni selle aluse äralangemiseni.

(2) Käesoleva seaduse alusel tehtud jälitustoimingust teavitamise ja jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamise korra kehtestab siseminister määrusega.”

§ 10. Prokuratuuriseaduse muutmise

Prokuratuuriseaduse § 15¹ lõiget 4 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) tutvuda jälitustoiminguga saadud andmetega.”

§ 11. Relvaseaduse muutmine

Relvaseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse §-ga 35² järgmises sõnastuses:

„§ 35². Andmete kogumine jälitustoiminguga ja päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Kui tulirelva soetamiseks või omamiseks taotleb soetamisluba või relvaluba välismaalane, kellel on Eesti elamisluba või kes elab Eestis elamisloa alusel, võib politsei taotleja kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada loa andmine.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.”;

2) seadust täiendatakse §-ga 67¹ järgmises sõnastuses:

„§ 67¹. Andmete kogumine jälitustoiminguga ja päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Politsei võib tegevusloa taotleja kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada tegevusloa andmine.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.”

§ 12. Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmine

Riigikogu liikme staatuse seaduse § 19 lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) riigisaladuse avaldamine seab ohtu isikud, kelle suhtes on tehtud jälitustoiming, jälitustoimingute tegemise osalenud ja jälitustoimingute tegemisse kaasatud isikud, samuti nende lähedased või kui avaldamine ohustab koostöö salajasust.”

§ 13. Strateegilise kauba seaduse muutmine

Strateegilise kauba seaduse § 76 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 76. Andmete kogumine jälitustoiminguga ja päringuga sideettevõtjale

(1) Kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõikes 1 nimetatud pädev asutus võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta andmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik, et otsustada käesoleva seaduse § 71 lõike 1 punktides 3–8 ettenähtud toimingute tegemine, ja kui komisjon leiab, et taotleja või avaldaja taust, tema usaldusväärsus või tema esitatud andmed äratavad põhjendatud kahtlusi ning nende kontrollimiseks on muud võimalused ammendatud.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes tehtud jälitustoimingust pärast selle lõpetamist ja komisjoni poolt otsuse tegemist ning isiku soovil tutvustatakse talle jälitustoiminguga kogutud andmeid kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.”

§ 14. Tolliseaduse muutmine

Tolliseadust täiendatakse peatükiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹. peatükk PÄRING SIDEETTEVÕTJALE, JÄLITUSTOIMINGUD JA SALAJANE KOOSTÖÖ

§ 22¹. Päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Maksu- ja Tolliamet võib teha päringu elektroonilise side ettevõtjale kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud alusel ning kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes järgmiste andmete saamiseks:

- 1) elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikud andmed, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed;
- 2) elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 1.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud päringu tegemiseks annab loa prokuratuur. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

§ 22². Andmete kogumine isiku jälitusteabele juurdepääsu ja teenistusse võtmise otsustamiseks

(1) Maksu- ja Tolliamet võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada isiku juurdepääs jälitusteabele või isiku teenistusse võtmine Maksu- ja Tolliametisse.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingu tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toimingutega kogutud andmeid tema soovil.

§ 22³. Salajane koostöö ja konspiratsioonivõtted

(1) Maksu- ja Tolliametil on õigus jälitustoimingute tegemiseks, nende tegemise tagamiseks või teabe kogumiseks kaasata isikuid salajasele koostööle ja kasutada variisikuid, samuti kasutada konspiratsioonivõtteid politsei ja piirivalve seaduses sätestatud tingimustel.

(2) Isiku kaasamiseks annab kirjaliku loa Maksu- ja Tolliameti juht või tema määratud ametnik.

(3) Variisiku kasutamiseks annab kirjaliku loa Maksu- ja Tolliameti juht.

(4) Konspiratsioonivõtete teostamiseks vajaliku dokumendi annab välja ning vajaliku muudatuse andmekogus või registris teeb Maksu- ja Tolliameti juhi või tema volitatud ametniku põhjendatud taotluse alusel haldusorgan või juriidiline isik, kelle pädevuses on vastavat liiki dokumendi väljaandmine või andmekogus või registris muudatuse tegemine.”

§ 15. Tunnistajakaitse seaduse muutmine

Tunnistajakaitse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 9 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad „asjaomast kriminaalasja menetleva ametniku” tekstiosaga „uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu”;

2) paragrahvi 10 lõike 2 punkt 6 tunnistatakse kehtetuks;

3) seadust täiendatakse §-ga 17¹ järgmises sõnastuses:

„§ 17¹. Kaasabi osutamine välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni taotlusel

(1) Välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni kirjalikul taotlusel võib tunnistajakaitset teostav asutus osutada ühekordset kaasabi taotluse esitaja poolt tunnistajakaitse alla võetud isiku kaitsmisel välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni kaitstava kohta lepingut sõlmimata.

(2) Välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni taotlus kaasabi osutamiseks esitatakse tunnistajakaitset teostava asutuse juhile või tema volitatud ametnikule, kes vaatab selle läbi ja annab nõusoleku taotluse rahuldamiseks või keeldub kaasabi osutamisest viie tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(3) Välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni kaasabi taotluse koopia ja teave taotluse rahuldamise või kaasabi osutamisest keeldumise kohta edastatakse Riigiprokuratuurile.”;

4) paragrahvi 18 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

5) seadust täiendatakse §-dega 18¹ ja 18² järgmises sõnastuses:

„§ 18¹. Jälitustoimingute ja sideettevõtjale päringu tegemine tunnistajakaitsealases tegevuses

(1) Tunnistajakaitse taotluse menetlemisel ja kaitseabinõude kohaldamisel on tunnistajakaitset teostaval asutusel õigus teha kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 ning lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud jälitustoiminguid ning päringut elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 ettenähtud andmete saamiseks.

(2) Kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoimingute ning elektroonilise side seaduse §-s 111¹ ettenähtud andmete kohta päringu tegemiseks annab loa tunnistajakaitset teostava asutuse juht või tema volitatud ametnik.

(3) Kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud jälitustoimingute tegemiseks annab loa Harju Maakohtu esimees või tema määratud kohtunik riigi peaprokuröri või tema määratud prokuröri põhjendatud kirjaliku taotluse alusel.

(4) Kohtunik vaatab esitatud taotluse viivitamata läbi ja annab loa või keeldub põhjendatult selle andmisest määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud loa jälitustoimingu tegemiseks võib kohus anda kuni kaheks kuuks ja seda tähtaega võib riigi peaprokuröri või tema määratud prokuröri taotlusel pikendada korraga kahe kuu võrra.

(6) Edasilükkamatutel juhtudel võib käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud jälitustoimingu teha kohtu loal, mis on antud taasesitamist võimaldaval viisil. Kirjalik luba vormistatakse 24 tunni jooksul jälitustoimingu tegemise alustamisest arvates.

(7) Isikut, kelle suhtes jälitustoiming tehti, sellest ei teavitata.

§ 18². Konspiratsiooni tagamine

Konspiratsiooni tagamiseks on tunnistajakaitset teostaval asutusel õigus politsei ja piirivalve seaduses sätestatud korras:

- 1) kasutada konspiratsioonivõtteid, mis võimaldavad varjata tunnistajakaitse kohaldamisega seotud isikuid, samuti toimingute otstarvet ning kasutatavate ruumide ja transpordivahendite kuuluvust;
- 2) teeselda eraõiguslikku juriidilist isikut, tema struktuuriüksust või organit või välisriigi äriühingu filiaali;
- 3) kasutada variisikuid ja salajasele koostööle kaasatud isikuid.”;

6)paragrahv 19 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 19. Tunnistajakaitsega seotud teave

(1) Tunnistajakaitset teostaval asutusel on õigus talle seadusega pandud ülesannete täitmiseks töödelda isikuandmeid ning asutada andmekogusid.

(2) Tunnistajakaitse alla võtmise otsustamiseks ja tunnistajakaitse kohaldamisel kogutud teavet ning muid tunnistajakaitse kohaldamisega seonduvaid materjale säilitatakse kaitsetoimikus. Kaitsetoimik avatakse iga kaitstava kohta eraldi. Toimiku pidamise ja säilitamise korra kehtestab siseminister määrusega.

(3) Tunnistajakaitsega seotud teave, mis ei ole riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse tähenduses, on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave avaliku teabe seaduse tähenduses.”

§ 16. Turvaseaduse muutmine

Turvaseadust täiendatakse §-ga 46¹ järgmises sõnastuses:

„§ 46¹. Andmete kogumine jälitustoiminguga ja päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Politsei võib tegevusloa taotleja kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³ lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada hädaolukorra seaduse § 41 lõikes 2 nimetatud objekti hõlmava tegevusloa andmine.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingu tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.”

§ 17. Vangistusseaduse muutmine

Vangistusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 29 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kinnipeetava kirjavahetuse ja telefoni teel edastatavate sõnumite sisu võib kontrollida kriminaalmenetluse seadustiku 3¹. peatükis ning käesoleva seaduse 2. peatüki 3¹. jaos sätestatud alustel ja korras.”;

2)seaduse 2. peatükki täiendatakse 3¹. jaoga järgmises sõnastuses:

**„3¹. jagu
Päring sideettevõtjale, jälitustoimingud ja salajane koostöö**

§ 33¹. Päringu tegemine sideettevõtjale

(1) Justiitsministeeriumi vanglate osakond ja vangla võivad teha päringu elektroonilise side ettevõtjale kriminaalmenetluse seadustiku § 126²lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud alusel ning kriminaalmenetluse seadustiku § 126²lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud isikute suhtes järgmiste andmete saamiseks:

1) elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalikud andmed, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed;

2) elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed, mida ei ole nimetatud käesoleva lõike punktis 1.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud päringu tegemiseks annab loa prokuratuur. Päringu tegemise loas märgitakse kuupäevalise täpsusega ajavahemik, mille kohta andmete nõudmine on lubatud.

§ 33². Andmete kogumine isiku jälitusteabele juurdepääsu ja teenistusse võtmise otsustamiseks

(1) Justiitsministeeriumi vanglate osakond võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta isikuandmeid kriminaalmenetluse seadustiku § 126³lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik selleks, et otsustada isiku juurdepääs jälitusteabele või isiku teenistusse võtmine Justiitsministeeriumi vanglate osakonda või vanglasse.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud toimingute tegemisest pärast otsuse tegemist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.

§ 33³. Salajane kaastöö ja konspiratsioonivõtted

(1) Justiitsministeeriumi vanglate osakonnal ja vanglal on õigus jälitustoimingute tegemiseks, nende tegemise tagamiseks või teabe kogumiseks kaasata isikuid salajasele koostööle ja kasutada variisikuid, samuti kasutada konspiratsioonivõtteid politsei ja piirivalve seaduses sätestatud tingimustel.

(2) Isiku kaasamiseks annab kirjaliku loa kas Justiitsministeeriumi vanglate osakonna või vangla juht või tema määratud ametnik.

(3) Variisiku kasutamiseks annab kirjaliku loa Justiitsministeeriumi vanglate osakonna või vangla juht.

(4) Konspiratsioonivõtete teostamiseks vajaliku dokumendi annab välja ning vajaliku muudatuse andmekogus või registris teeb kas Justiitsministeeriumi vanglate osakonna või vangla juhi või tema volitatud ametniku põhjendatud taotluse alusel haldusorgan või juriidiline isik, kelle pädevuses on vastavat liiki dokumendi väljaandmine või andmekogus või registris muudatuse tegemine.”;

3)paragrahvi 97 lõikes 2 asendatakse sõnad „jälitustegevuse seaduses” sõnadega „kriminaalmenetluse seadustikus”.

§ 18. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seadust täiendatakse §-ga 31¹ järgmises sõnastuses:

„§ 31¹. Andmete kogumine jälitustoiminguga ja päring sideettevõtjale

(1) Kriminaalmenetluse seadustiku § 126² lõikes 1 nimetatud pädev asutus võib isiku kirjalikul nõusolekul koguda tema kohta andmeid või tõendeid menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta kriminaalmenetluse seadustiku § 126³lõikes 1 nimetatud jälitustoiminguga ning päringuga sideettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete kohta, kui see on vajalik haldusakti andmiseks või toimingute sooritamiseks.

(2) Isikut teavitatakse tema suhtes jälitustoimingute tegemisest pärast haldusakti andmist või toimingute sooritamist ning talle tutvustatakse toiminguga kogutud andmeid tema soovil.”

§ 19. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse (RT I, 22.12.2011, 47) § 26¹¹ lõikes 3 asendatakse sõnad „jälitustegevuse seaduses” sõnadega „kriminaalmenetluse seadustikus”.

§ 20. Väärteomenetluse seadustiku muutmise

Väärteomenetluse seadustikku täiendatakse §-ga 31² järgmises sõnastuses:

„§ 31². Andmete nõudmine sideettevõtjalt

(1) Andmekaitse Inspeksioon, Finantsinspeksioon, Kaitsepolitsei, Keskkonnainspeksioon, Maksu- ja Tolliamet ning Politsei- ja Piirivalveamet võivad teha päringu elektroonilise side ettevõtjale üldkasutatava elektroonilise side võrgus kasutatavate identifitseerimistunnustega seotud lõppkasutaja tuvastamiseks vajalike andmete kohta, välja arvatud sõnumi edastamise faktiga seotud andmed.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutus võib kohtu loal teha üksikpäringu elektroonilise side ettevõtjale elektroonilise side seaduse § 111¹lõigetes 2 ja 3 loetletud andmete kohta, mida ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi esimeses lõikes. Üksikpäring käesoleva paragrahvi tähenduses on kirjalik päring elektroonilise side seaduse § 111¹lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmete saamiseks konkreetse telefonikõne, elektronkirja, elektroonilise kommentaari või muu üksiksõnumi edastamisega seotud sideseansi kohta.

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud päringu võib teha üksnes siis, kui see on vältimatult vajalik väärteomenetluse eesmärgi saavutamiseks.”

§ 21. Väärtpaberituruse seaduse muutmise

Väärtpaberituruse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 230³ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud on inspeksioonil õigus teha käesoleva seaduse § 230 lõikes 3 sätestatud juhul päring elektroonilise side seaduse § 111¹lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmete saamiseks.”;

2)paragrahvi 231 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks.

§ 22. Jälitustegevuse seaduse kehtetuks tunnistamine

Jälitustegevuse seadus tunnistatakse kehtetuks.

§ 23. Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse kehtetuks tunnistamine

Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seadus (RT I, 21.03.2011, 2) tunnistatakse kehtetuks.

§ 24. Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse muutmise seaduse kehtetuks tunnistamine

Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse muutmise seadus (RT I, 22.12.2011, 3) tunnistatakse kehtetuks.

§ 25. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 3, 9 ning 12 ja 13, §-d 5, 23 ja 24 jõustuvad üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 4–8, 10, 11 ja 14–20 ning §-d 2–4, 6 ja 7 ning 9–22 jõustuvad 2013. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 8 jõustub 2014. aasta 1. jaanuaril.

(4) Käesoleva seaduse § 1 punkt 11 jõustub osas, millega kriminaalmenetluse seadustikku täiendatakse §-ga 126¹⁷, 2015. aasta 1. jaanuaril.

Ene Ergma
Riigikogu esimees